श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा -दिसम्बर, २०१८

कक्षा - शास्त्रिद्वितीयवर्षम् (SEM-3)	**प्रश्नपत्रम् – १**	
विषयः - अनिवार्यसंस्कृतम्	(C.F.-2.3.3. New)	गुणाः - ७०
दिनाङ्कः - ०४/१२/२०१८	*ग्रन्थः कालिदासविरचितम् अभिज्ञानशाकुन्तलम्*	समयः -२.०० तः ०५.००

प्रथमान्वितिः

प्रश्नः १ अधोलिखितयोः कयोश्चिद्द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । **(१०)**

(१) *आपरितोषाद् विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम् ।*
बलवदपि शिक्षितानामात्मन्यप्रत्ययं चेतः ॥

(२) *ग्रीवाभाङ्गाऽभिरामं मुहुरनुपतति स्यन्दने बद्धदृष्टिः ।*
पश्चार्द्धेना प्रविष्टः शरपतनभयाद् भूयसा पूर्वकायम् ॥
शष्पैरर्द्धाबलीढैः श्रमविवृतमुखभ्रंशिभिः कीर्णवर्त्मा ।
पश्योदग्रप्लुतत्वाद् वियति बहुतरं स्तोकमुर्व्यां प्रयाति ॥

(३) *न खलु न खलु बाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन् मृदुनि मृगशरीरे तूलराशाविवाग्निः ।*
क्व बत हरिणकानां जीवितं चातिलोलं क्व च निशितनिपाता वज्रसाराः शरास्ते ॥

प्रश्नः २ निम्नलिखितयोः एकस्य सविस्तरमुत्तरं लेख्यम् । **(१०)**

(१) *महाकविकालिदासस्य जीवनपरिचयः देयः ।*

(२) *कालिदासस्य कृतयः इति विषये निरूपणम् कुरुत ।*

द्वितीयान्वितिः

प्रश्नः ३ अधोलिखितयोः कयोश्चिद्द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । **(१०)**

(१) *अनवरतधनुर्ज्यास्फालनक्रूरवर्ष्मा रविकिरणसहिष्णुः स्वेदलेशैरभिन्नः ।*
अपचितमपि गात्रं व्यायतत्वादलक्ष्यं गिरचर इव नागः प्राणसारं बिभर्ति ॥

(२) *शमप्रधानेषु तपोवनेषु गूढं हि दाहात्मकमस्ति तेजः ।*
स्पर्शानुकूला इव सूर्यकान्तास्ते ह्यन्यतेजोऽभिभवाद्दहन्ति ॥

(३) *दर्भाङ्कुरेण चरणः क्षतः इत्यकाण्डे तन्वी स्थिता कतिचिदेव पदानि गत्वा ।*
आसीद् विवृत्तवदना च विमोचयन्ती शाखासु बल्कलमसक्तमपि द्रुमाणाम् ॥

प्रश्नः ४ अधोलिखितयोः एकस्य सविस्तरमुत्तरं लेख्यम् । **(१०)**

(१) *अभिज्ञानशाकुन्तलस्य रसदर्शनं कुर्वन्तु ।*

(२) *द्वितीयाङ्कस्य सारांशः लेख्यः ।*

तृतीयान्वितिः

प्रश्नः ५ निम्नलिखितेषु द्वयोः व्याख्यां विवृणुत । **(१०)**

(१) तव कुसुमशरत्वं शीतरश्मित्वमिन्दोर्द्वयमिदमयथार्थं दृश्यते मद्विधेषु।
विसृजति हिमगर्भैरग्निमिन्दुर्मयूखैस्त्वमपि कुसुमबाणान्वज्रसारीकेरोषि॥

(२) तपति तनुगात्रि ! मदनस्त्वामनिशं मां पुनर्दहत्येव।
ग्लपयति यथा शशाङ्कं न तथा हि कुमुद्वतीं दिवसः॥

(३) विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा तपोनिधिं वेत्सि न मामुपस्थितम्।
स्मरिष्यति त्वां न स बोधितोऽपि सन् कथां प्रमत्तः प्रथमं कृतामिव॥

प्रश्नः ६ अधोलिखितयोः एकस्य सविस्तरमुत्तरं लेख्यम् । **(१०)**

(१) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य दुष्यन्तस्य पात्रपरिचयः कार्यताम्।

(२) शकुन्तलायाः चरित्रचित्रणं कुरुत।

चतुर्थान्वितिः

प्रश्नः ७ दशप्रश्नानां एकैकवाक्येन उत्तराणि लिखत । **(१०)**

(१) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य रचयिता कः?

(२) पुराकवीनां गणनाप्रसङ्गे कनिष्ठिकाधिष्ठितः कः?

(३) अद्यापि कथमनामिका सार्थवती बभूव ?

(४) कालिदासस्य का प्रसिद्धा ?

(५) अभिज्ञानशाकुन्तले कः नायकः ?

(६) अभिज्ञानशाकुन्तले कोऽङ्गी रसः ?

(७) दुष्यन्तः कीदृशः नायकः?

(८) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य नायिका का ?

(९) काव्येषु किं रम्यम् ?

(१०) नाटकेषु किं रम्यम् ?

(११) अभिज्ञानशाकुन्तलं रूपकस्य कः भेद ?

(१२) अभिज्ञानशाकुन्तले कति अङ्काः सन्ति ?

(१३) स्रष्टुः आद्या सृष्टिः का ?

(१४) विधिहुतं हविः कः वहति ?

(१५) कया प्राणिनः प्राणवन्तः ?

--oo--